

Milica Mijajlović (Beograd, 1993.) je multidisciplinarna umetnica koja je osnovne studije slikarstva završila na Likovnoj Akademiji na Cetinju 2017. godine, a magistrirala na Akademiji za Umetnost, Dizajn i Arhitekturu u Pragu 2020. Njenu umetničku praksu u velikoj meri oblikuju iskustva odrastanja na Balkanu, posebno tokom posleratnih godina, porodične migracije između država bivše Jugoslavije, kao i ideje politike sećanja i specifičnosti ženske borbe na našim prostorima, sa posebnim naglaskom na ranjivost u kontekstu složenih i često kontradiktornih narativa.

Svoje radove izlagala je samostalno u: Budimpešti, Pragu, Beogradu, Bratislavi i Ljubljani, takođe i kolektivno širom Evrope. Dobitnica je „Milčik“ nagrade za mlade savremene umetnike 2023. godine, a njeni radovi objavljeni su u više međunarodnih umetničkih magazina među kojima su: ArtTribune, Kuba Paris, Easttopics, Nonfiction, AQNB i drugi. Njena dela nalaze se u kolekcijama Čano Koprivica i Luciano Benetton „Imago Mundi“. Trenutno živi i stvara u Beogradu.

Dom omladine Beograda
Makedonska 22
dobinfo@domomladine.org
www.domomladine.org

Za izdavača:
Andrija Bojanić, v.d. direktora
Urednica programa:
Marta Marković

Savet Galerije:
Ana Veljković
Saša Janjić
Marko Lađušić
Predrag Damjanović

Dizajn:
Dom omladine Beograda
Štampa:
Promo Print

Milica Mijajlović

TURBO FRAGILE

28. MAJ - 9. JUN 2024.
GALERIJA DOMA OMLADINE BEOGRADA

TURBO FRAGILE / Milica Mijajlović Tehnoromantična postinternet izložba

Da li je svetlo koje vidiš u daljini vatromet ili su bombe („pucanje“)? Da li je zaista jedino bitno da budeš lepa i nasmejana, ili je to samo vrh ledenog brega ranjivosti, nastale usled nemogućnosti da se zaista smestiš u hibridnoj realnosti?

Uzrok popularnosti digitalnog mima¹ girlhood is a spectrum, u slobodnom prevodu „devojaštvo je čitav spektar“, koji je prozvao i Milicu Mijajlović, upravo je u tome što podržava mogućnosti da devojke IMAJU pravo na raznolika iskustva, fluidnost identiteta, pravo da izazovu sve stereotipe i pravo na svaku moguću perspektivu i manifestaciju sopstvene volje. I baš kao manifestacija digitalnog krika za prava, ovaj mim je zanimljiv kao dokaz totalizujućeg feminizma,² u smislu da su istorijske feminističke putanje deo savremene internet kulture. On iznova ukazuje na prekid, na krizu kao normu, jer ako je devojaštvo čitav spektar, zašto je onda prelaz u zrelost i dalje mesto na kojem se sužavaju sve te mogućnosti?! Mim opstaje u okruženju savremenog kolabirajućeg feminizma³ koji, bez obzira na svoje raznolike radikalne oblike, nije uspeo da taj put postajanja ženom oslobodi od složenosti i protivrečnosti. U takvom društvenom poretku, preobražaj od devojke u ženu samo umetničkim sredstvima može, naizgled, da bude vraćen u ljudsku realnost kao opčinjavajući spektar boja i emocija, izvesna tehnoromantična sajber pojava čija estetika najviše pripada digitalnim domorocima. Zaplet nastaje onda kada umetnica uspe da dva puta odstupi od norme: ona fetišizira složene odnose tako što ih pretvara u postinternet, tehnoromantične⁴ umetničke objekte i ukazuje na gorepomenuti feministički procep.

Izložba TURBO FRAGILE, inspirisana mimom iz internet zajednice, iz „vremena neizvesnosti i sujeverja koje nas muči netransparentim softverom i beskrajnim protokom podataka“,⁵ čin je devirtualizacije, povratka u fizički galerijski prostor. Ipak, materijali koje Milica Mijajlović bira za svoje slike nisu tradicionalna lanena ili pamučna prirodna platna, već su veštački, presijavajući i intenzivni, bogatih ali i granično-toksičnih metalik boja. Samo naizgled jednobojni, nosioci su hologramskog sjaja kao simbola previranja. U sadejstvu sa svetlom dobijaju višebojni odsjaj širokog spektra, dinamičan izgled, trodimenzionalni efekat i iridescentni kvalitet, tako da svaka izmena ugla posmatranja menja i utisak o slici. Opuštena, relativno labava veza platna sa ramom (čitaj: zadatim okvirom), zajedno sa neuhvatljivim širokim spektrom duginih boja, jedno su mestokonceptualnog obrta. Njima se diskretno ukazuje na procep koji bi mogao uslediti s

protokom vremena i prelaskom ka statusu žene. Na takvoj podlozi naslikane su bele haljine nalik antičkim, ispražnjene od devojačkog tela, lebdeći označitelji nemogućeg imperativa da je dovoljno biti „optimizovana” forma egzistencije, lepa i nasmejana. Telo u odsustvu, između spoljnih pritiska i unutrašnjih borbi, u fluidnoj vremenskoj perspektivi postaje turbo-ranjivo, a odsustvo njegove buduće metamorfoze konceptualno ukazuje na to da izložba može biti i referenca na neki drugi, manje hologramski spektar (boja i mogućnosti). Na sintetičkim platnima manjih formata, u duhu tradicionalnog i jednostavnog mimezisa kao otklona od heterogenih internet mimova, naslikane su magnolija, ljiljan, orhideja, narcis i poljsko cveće, bez vaze, i bez tla. Cvetovi su izmešteni, i iz nasleđa beogradskog malograđanskog intimizma u slikarstvu, ali i iz prirodnog habitusa kao i iz protoka podataka na internetu. Njihova uloga ovde je da ukažu i na romantiku pre interneta i na površnu estetiku tehno glow up-a. I haljine i cveće naslikani su belim pigmentom, reflektuju sve talase svetlosti ali ne upijaju boje. Ova „mimikrija otvrdnutog i otuđenog”⁶ govori o tome da je Milica Mijajlović aktivna društvena učesnica i da je i za nju umetnost „dinamična sila koja interreaguje sa složenostima savremenog života, umesto da postoji izvan njega”.⁷ Upravo zbog odvažnosti slikanja na veštačkim metalik materijalima, koji unose nepredvidiv efekat u sliku, te pristajanja na stroboskopske upade i prekide u video-radu, ova izložba ukazuje na samopouzdanje da se prihvate okolnosti i dinamično, svetlucavo, hibridno ali i oslobađajuće iskustvo devojaštva u metamorfozi. Razrešenje je u materijalnom tehnoromantizmu kao apokaliptičnoj viziji kibernetskog prekida⁸ i povratka u fizičku realnost. Ovde je to ostvareno prihvatanjem fluidnosti i stvaranjem dinamičnog spektra, a samim tim i odstupanjem od ideje da je žena nevoljno određena samo naspram drugoga.

Maja Ćirić

⁶Koncepcija mima povezuje se sa knjigom Sebični gen biologa Ričarda Dokinsa, koji je po uzoru na reč gen (eng. gene (/ˈdʒiːn/) – džin) skovao reč mem (engleski meme (/ˈmɪm/ – mim)). U popularnoj kulturi je prevladao anglicizam mim. Prema njegovoj definiciji, memi (odnosno mimovi) jesu jedinice kulturnog prenosa, analogne genima u biologiji. Od tada se pojavilo nekoliko teorija i interpretacija mimova. Mimovi se takmiče za ljudsku pažnju i replikaciju, a na njihov uspeh utiču faktori poput relevantnosti, privlačnosti i kulturnog konteksta. Teorija sociokulturnih faktora u prenosu i evoluciji mima posmatra mimove kao proizvode socijalne interakcije i kulturnog konteksta, čiji su značaj i značenje oblikovani društvenim normama, vrednostima i verovanjima.

⁷Pojmanje totalizujućeg feminizma Angele Dimitrakaki podrazumeva korišćenje znanja u domenu politike da bi se otkrile istorijske putanje koje oblikuju društvenu istinu kao savremen problem (Angela Dimitrakaki, „From Space to Time: 'Situated Knowledges', Critical Curating, and Social Truth”, On Curating, no. 53 (June 2022): 8–19).

⁸Amelia Abraham, „Is Feminism in Its 'Flop Era'?", Art Review, 3 May 2024, <https://artreview.com/is-feminism-in-its-flop-era-alice-cappelle-collapse-feminism-review/> (pristupljeno 5. 5. 2024).

⁹Richard Coyne, Technoromanticism (Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2000).

¹⁰James Bridle, New Dark Age: Technology and the End of the Future (London: Verso Books, 2018).

¹¹Ideja o mimikriji otvrdnutog i otuđenog izvedena je iz eseja „Situacija” Teodora Adorna u knjizi Estetička teorija, nav. u Marina Vishmidt, „Mimesis of the Hardened and Alienated: Social Practice as Business Model”, e-flux journal, no. 43 (March 2013).

¹²<https://www.e-flux.com/journal/43/60197/mimesis-of-the-hardened-and-alienated-social-practice-as-business-model/> (pristupljeno 6. 5. 2024).

¹³Ibidem.

¹⁴Kat Kitay, „What's after Post-Internet Art?”, Spike, 28 February 2024, <https://www.spikeartmagazine.com/articles/essay-whats-after-post-internet-art> (pristupljeno 10. 5. 2024).

